

Sygn. akt II Ca 833/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Elżbieta Ciesielska (spr.)**

Sędziowie: **SO Ewa Piątkowska-Bidas**

SO Teresa Strojnowska

Protokolant: protokolant sądowy Iwona Cierpikowska

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2013 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa P. D. i K. M.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Busku - Zdroju

z dnia 26 kwietnia 2013 r., sygn. I C 367/12

oddala apelację i zasądza od (...) S.A. w W. na rzecz P. D. i K. M. kwoty po 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

II Ca 833/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 14 sierpnia 2012r. skierowanym przeciwko (...) S.A.w W., P. D.domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 40 000zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną mu wskutek tragicznej śmierci siostry A. M., spowodowanej odniesionymi w wypadku komunikacyjnym obrażeniami.

Również z żądaniem zasądzenia zadośćuczynienia w wysokości 40 000zł. od (...) S.A.w W.z tytułu naruszenia więzi rodzinnych łączących ją z A. M. jako siostrą wystąpiła K. M..

Po połączeniu spraw wszczętych z powództwa P. D. i K. M. do wspólnego rozpoznania, Sąd Rejonowy w Busku Zdroju, wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2013r. zasądził od (...) S.A. w W.: w punkcie I (pierwszym) na rzecz P. D. kwotę 20 000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 czerwca 2012r. a w punkcie II (drugim) na rzecz K. M. 20 000zł z ustawowymi odsetkami od 23 czerwca 2012r. do dnia zapłaty. Dalej idące powództwa, tak P. D. jak i K. M. oddalił , o czym orzekł w punkcie III (trzecim). Nadto w punktach od IV do VI zawarł rozstrzygnięcia dotyczące kosztów sądowych i kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie swoje Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

W dniu 21 sierpnia 2008r. w miejscowości O.gmina P., kierujący samochodem marki L.nr rejestracyjny (...)J. W.umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że znajdując się w stanie nietrzeźwości, jadąc z niedozwoloną prędkością, oraz nie dostosowując techniki jazdy do panujących warunków drogowych utracił kontrolę nad torem ruchu kierowanego pojazdu, w wyniku czego zjechał z jezdni i uderzył w siedzące na ławce E. D.i A. M. W skutek doznanych obrażeń A. M.poniosła śmierć. Sprawca wypadku, wyrokiem Sądu Rejonowego w Busku - Zdroju wydanym w dniu 30 stycznia 2009r. w sprawie sygn. akt II K 161/08 uznany został winnym popełnienia czynu z art.177 par.2 kk w zw. z art. 178 par. 1 k.k. i skazany na karę 8 lat pozbawienia wolności.

P. D.i K. M.są przyrodnim rodzeństwem tragicznie zmarłej A. M.. W dacie śmierci A. M.zamieszkiwała już z założoną przez siebie rodziną w O.gmina P.. Jej rodzeństwo zaś mieszkało w domu rodzinnym w D.oddalonej od O.o około 2 km. Rodzeństwo było ze sobą silnie związane uczuciowo. A. M.była starsza i kiedy mieszkali wspólnie w domu rodzinnym opiekowała się powodami. Bawiła się z nimi, a gdy chodzili do szkoły, pomagała im w lekcjach. Gdy A. M.wyprowadziła się z domu rodzinnego i budowała swój dom, to brat P. D.często ją odwiedzał i dużo pomagał przy prowadzonych pracach. Podobnie często odwiedzała siostrę A. K. M.. Pomagała jej w domu i opiekowała się jej dziećmi. Śmierć A. M.negatywnie wpłynęła na stan emocjonalny powodów. Przez okres około roku odczuwali smutek, żal i mieli poczucie krzywy. P. D.przez okres około dwóch miesięcy po tym zdarzeniu nadużywał alkoholu. Sąd Rejonowy stwierdził, iż niewątpliwie powodowie należeli do grona najbliższych członków rodziny o jakiej mowa w art. 446 par. 4 k.c., zatem uprawnione jest ich żądanie przyznania zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną im poprzez spowodowanie śmierci ich starszej siostry, z którą łączyła ich mocna więź emocjonalna. Sąd I instancji przywołał także dodatkowo poglądy Sądu Najwyższego wskazujące, iż śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym, wskazując, iż w przedmiotowym wypadku powodowie doznali istotnej krzywdy w związku z tragiczną śmiercią siostry.

Sąd podkreślił, iż zadośćuczynienie w takich wypadkach winno rekompensować poniesioną krzywdę w postaci doznanych nie tylko cierpień fizycznych, ale również ujemnych przeżyć psychicznych. Powinno utrzymać się w rozsądnych granicach tak by nie było ani kwotą symboliczną, ani też wygórowaną w świetle nasilenia negatywnych przeżyć i czasu ich trwania. Zdaniem Sądu Rejonowego taką adekwatną kwotą zadośćuczynienia w niniejszej sprawie, tak przysługującej P. D.jak i K. M.na podstawie art. 446 par. 4 k.c. jest kwota 20 000zł. Dalej zaś idące żądanie uznał za nieuzasadnione. Zsadzając zadośćuczynienie, Sąd I instancji stosownie d art. 481 par. 1 k.c. zasądził tę kwotę z ustawowymi odsetkami od dnia 23 czerwca 2012r. tj. od pierwszego dnia po odmowie wypłaty na rzecz powodów zadośćuczynienia w toku postępowania szkodowego. Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach sądowych i kosztach procesu Sąd Rejonowy przywołał art. 100k.p.c. i art. 102 k.p.c. oraz art. 113 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), wskazując, że odstąpienie od obciążania powodów kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa podyktowane zostało ich sytuacją rodzinną i materialną.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany (...) S.A.z siedzibą w W.reprezentowany przez fachowego pełnomocnika zarzucając mu: 1) naruszenie prawa materialnego; to jest art. 446 par. 4 .c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że w sprawie zachodzą w ogóle przesłanki wynikające z tegoż artykułu uzasadniające zasądzenie na rzecz powodów zadośćuczynienia i to w kwotach po 20 000zł. 2) niewłaściwą ocenę zebranego w sprawie materiału, polegającą na przyjęciu, że cierpienia psychiczne jakich doznali powodowie w związku ze śmiercią przyrodniej siostry A. M.w świetle przesłanek wynikających z art. 446 par. 4 k.c. dają w ogóle podstawę do przyznania powodom zadośćuczynienia w kwotach po 20 000zł.

Zważywszy na powyżej wskazane zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie od pozwanego zakładu powództw o zadośćuczynienie wniesionych przez P. D. i K. M. oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

Powodowie również reprezentowani przez fachowego pełnomocnika, w odpowiedzi na apelację wnieśli o jej oddalenie wskazując iż chybione są wszystkie zarzuty podniesione przez skarżącego. Wnieśli nadto o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SAD OKRĘGOWY ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE:

Apelacja pozwanego jest niezasadna i jako taka nie zasługiwała na uwzględnienie. Zdaniem Sądu Okręgowego, wbrew apelacji Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, iż w przedmiotowej sprawie tak w zakresie powództwa P. D.jak i w zakresie powództwa K. M.ziściły się przesłanki warunkujące zastosowanie przepisu art. 446 par. 4 k.c. Wbrew apelującemu Sąd Okręgowy podobnie jak i Sąd I instancji nie ma wątpliwości, iż w przedmiotowej sprawie rodzeństwo przyrodnie, a zatem posiadające wspólną matkę, wychowujące się w jednej rodzinie i utrzymujące ze sobą bliskie kontakty, stosownie do różnicy wieku, tak w okresie kiedy zamieszkiwali razem, jak i po założeniu przez jedno z nich rodziny i zamieszkaniu osobno, to osoby najbliższe o jakich mowa w powołanym art. 446 par. 4 k.p.c. Sam bowiem fakt posiadania różnych ojców, czy też wyprowadzenia się jednego z rodzeństwa i zamieszkiwania w odrębnych domach położonych w odległości około 2 km, nie powoduje, że osoby te przestają być względem siebie najbliższymi członkami rodziny. O fakcie bliskości, świadczą bowiem nie tylko więzy krwi, ale przede wszystkim bliskość emocjonalna wiążąca te osoby. W przedmiotowej sprawie tak powód jak i pozwana w zeznaniach swoich wskazali, iż bliska emocjonalna więź pomiędzy nimi a siostrą A. M.narodziła się gdy byli małymi dziećmi, doświadczali z jej strony jako starszej siostry tak opieki, towarzyszenia w zabawach jak i pomocy przy odrabianiu lekcji. Bowiem różnica wieku, pomiędzy nimi a zmarłą tragicznie siostrą powodowała, iż ta ostatnia często, gdy matka była zajęta pracą przejmowała jej obowiązki względem młodszego rodzeństwa. Tak bliska więź z siostrą, która nawiązała się w okresie wczesnego dzieciństwa powodów była podtrzymywana także później, bowiem rodzeństwo odwiedzało się wzajemnie, spędzało wspólnie niedziele i równe uroczystości i nadal sobie pomagało, z tą tylko różnicą, iż w ostatnich latach role nieco się odmieniły, gdyż to powodowie z racji wieku pomagali siostrze tj. powódka opiekowała się jej dziećmi, zaś powód uczestniczył w pracach związanych z budową domu siostry A.. Te wszystkie okoliczności w pełni usprawiedliwiają ustalenie dokonane przez Sąd Rejonowy, z którym Sąd Okręgowy w pełni się zgadza, że A. M.zmarła tragicznie na skutek obrażeń doznanych w wyniku wypadku komunikacyjnego, który miał miejsce w dniu 31 sierpnia 2008r. w O.tak dla P. D.jak i dla K. M.była osobą najbliższą. Fakt, intensywnego przeżywania straty siostry przez powodów został potwierdzony tak w ich zeznaniach jak i w opinii biegłej opracowanej, dla potrzeb przedmiotowego postępowania, a których to dowodów przed Sądem I instancji pozwany nie kwestionował i zgłaszał dowodów przeciwnych. W tym miejscu podkreślić należy, iż cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci siostry A.wystąpiły tak u K. M.jak i u P. D., który w związku z tym w początkowym okresie żałoby zagłuszając uczucia sięgał po alkohol. To psychiczne cierpienie utrzymywało się u obydwójga powodów przez okres żałoby trwający rok czasu. Doznanie takiej krzywdy, legitymuje powodów jako osoby najbliższe do domagania się przyznania odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia. Podkreślić w tym miejscu należy, iż w doktrynie odmiennie od interpretacji zawartej w apelacji przyjmuje się rozumienie konstrukcji „możliwości” przyznania przez sąd zadośćuczynienia. Możliwość ta jak słusznie zauważa skarżący, nie oznacza dowolności co do zasądzenia wskazanego świadczenia, odmiennie jednak od interpretacji zaprezentowanej w apelacji fakultatywność ta nie oznacza, iż jedynie w wyjątkowych wypadkach takie zadośćuczynienie winno być przez Sąd zasądzone, ale że to właśnie odmowa jego zasądzenia musi być uzasadniona. Tymczasem w przedmiotowej sprawie zdaniem Sądu Okręgowego nie zaistniały takie okoliczności, które uzasadniałyby odmowę przyznania zadośćuczynienia. Odnosząc się zaś do zarzutu dotyczącego wysokości zasądzonych na rzecz każdego z powodów zadośćuczynienia wskazać należy, iż użyte w art. 446 par. 4 k.c. wyrażenie „odpowiednia suma” zawiera już w sobie pojęcie niemożności ścisłego ustalenia zadośćuczynienia ze względu na istotę krzywdy. Na rozmiar zaś krzywdy, a nie na sam fakt jej wystąpienia, jak w apelacji sugeruje skarżący mają przede wszystkim wpływ dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią tej osoby, rodzaj i intensywność więzi łączących pokrzywdzonych ze zmarłą czy wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tej śmierci. Zaznaczyć także należy, iż wbrew wywodom apelacji zdaniem Sądu Okręgowego dla wystąpienia krzywdy podlegającej rekompensacie wskazanej w powołanym przepisie nie jest niezbędne aby ból i cierpienia psychiczne występowały u powodów w stopniu nasilenia przekraczającym przeciętnie występujące w tego typu tragicznych zdarzeniach i by rzutowały na ich dalsze funkcjonowanie. Rozmiar cierpień i

ich następstwa niewątpliwie natomiast, jak zaznaczono powyżej mają znaczenie dla ustalenia rozmiaru krzywdy ,a tym samym mają znaczenie dla ustalenia wysokości należnego zadośćuczynienia. Analizując te wszystkie okoliczności ustalone w sprawie , biorąc pod uwagę roczny okres utrzymywania się cierpienia u obojga powodów oraz bólu po nagłej i tragicznej śmierci siostry oraz pozostające uczucie pustki Sąd Okręgowy zgodził się z ustaleniami Sądu Rejonowego dotyczącymi ustalenia wysokości zadośćuczynienia jakie winno być zasądzone na rzecz powoda i powódki w celu rekompensaty za niemajątkową krzywdę jakiej doznali w związku ze śmiercią siostry. W świetl tych ustaleń zgodził się, że dochodzona przez powodów kwota 40 000zł była wygórowana, odpowiednią zaś rekompensatą dla powodów zważywszy na więzy jakie łączyły ich ze zmarłą , czasokres i stopień nasilenia cierpienia z uwagi na nagłe naruszenie więzi rodzinnych i poczucie pustki po stracie osoby należącej do kręgu osób najbliższych będzie zasądzona w zaskarżonym wyroku kwota 20 000zł. Przypomnieć w tym miejscu należy , iż ze względu na istotę szkody jaką jest cierpienie wywołane śmiercią osoby bliskiej niemożliwym jest ściśle ustalenie zadośćuczynienia. Tego rodzaju krzywdy nie sposób precyzyjnie odnieść do jakiegokolwiek wartości ujętej w pieniądzu, bowiem w istocie żadna suma zadośćuczynienia nie zrekompensuje powodom poniesionej przez nich straty. Nie sposób zatem racjonalnie ocenić i uzasadnić , iż ta z natury swej niemożliwa do ścisłego ustalenia kwota winna zostać, jak chciałby tego skarżący obniżona o dalsze 10 000zł.

Reasumując powyższe rozważania Sąd Okręgowy stwierdził niezasadność zarzutów podniesionych przez pozwanego w apelacji i w konsekwencji, działając na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił złożoną przez niego apelację.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy oparł na podstawie art. 108 par. 1 k.p.c. w zw. z art. 98 par. 1, 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 par. 1 .k.p.c. Na koszty zasądzone na rzecz każdego z powodów od pozwanego jako przegrywającego postępowanie apelacyjne, złożyło się wynagrodzenie za zastępstwo prawne, z jakiego korzystali powodowie na tym etapie postępowania ustalone na podstawie par. 12 ust. 1 w zw. z par. 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349ze zm.).

/ SSO. T. Strojnowska/ /SSO. E. Ciesielska/ /SSO. E. Piątkowska - Bidas/

Sygn. akt II Ca 833/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Ciesielska (spr.)

Sędziowie: SSO Ewa Piątkowska-Bidas

SSO Teresa Strojnowska

SSO Elżbieta Ciesielska (spr.)

SSO Ewa Piątkowska-Bidas

SSO Teresa Strojnowska

Protokolant: protokolant Iwona Cierpikowska

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2013 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa P. D. , K. M.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego (...) S.A. w W.

od wyroku Sądu Rejonowego w Busku - Zdroju

z dnia 26 kwietnia 2013 r. sygn. I C 367/12